

Whitepaper

Snesi Roots

April 2026

Waarom Chinees-Surinaams erfgoed nú beleidsaandacht vraagt

Evidence-informed werken aan duurzame en inclusieve erfgoedzorg

Executive Summary

Deze whitepaper beschrijft waarom Chinees-Surinaams erfgoed een structurele en urgente plaats verdient binnen Nederlands cultureel, sociaal en educatief beleid. Vanuit een evidence-informed benadering – waarin wetenschap, praktijkervaring en gemeenschapskennis worden gecombineerd – laat Snesi Roots zien hoe organisaties beter kunnen aansluiten op de historische, sociale en culturele realiteit van Chinees-Surinaamse gemeenschappen.

Chinees Nieuwjaar op 2 januari in Paramaribo, jaren '60.

1. Inleiding: een onzichtbare geschiedenis die nu zichtbaar moet worden

Het Chinees-Surinaams erfgoed vormt een essentieel, maar historisch onderbelicht onderdeel van het gedeelde verleden van Suriname en Nederland. De komst van Chinese contractarbeiders tussen 1853 en 1874 vond plaats binnen koloniale machtsstructuren die hun sporen hebben nagelaten in families, archieven, identiteitsvorming en migratiepatronen.

Tegelijkertijd groeit de behoefte aan kennis, representatie en evidence-informed werken. Organisaties binnen onderwijs, cultuur, zorg en sociaal domein ervaren dat ze onvoldoende inzicht hebben in de geschiedenis en erfgoedpraktijken van Chinees-Surinaamse gemeenschappen. Dit vormt een risico voor effectief beleid, inclusie en duurzame samenwerking.

Stichting Snesi Roots is opgericht om deze lacune structureel te vullen door erfgoed veilig te stellen, te onderzoeken en toegankelijk te maken – met de gemeenschap, voor de gemeenschap.

2. De maatschappelijke urgentie

2.1 Erfgoed onder druk

Veel Chinees-Surinaams erfgoed bevindt zich in privébezit, vaak in kwetsbare staat. Het gaat om foto's, papieren, contracten, brieven, winkeladministraties en familiearchieven die zonder professionele ondersteuning dreigen te verdwijnen.

2.2 Generatiestiltes en onderrepresentatie

Bovendien hebben generaties door migratie, taalverlies, koloniale trauma's en sociale stiltes weinig kunnen doorgeven. Veel verhalen zijn nooit opgeschreven, of slechts fragmentarisch bekend. Dit leidt tot onderrepresentatie in onderwijs, musea en publieke ruimte.

William Clemens Fung A Loi- Ho Asjoe,
geboren in Suriname, zoon van een contractarbeider,
overgrootvader Bernice Tjien A Fat

2.3 Nieuwe beleidskaders vragen om participatie

Moderne erfgoedkaders (zoals FARO) benadrukken dat gemeenschappen mede-experts zijn. Het betrekken van deze gemeenschappen is niet optioneel, maar essentieel voor rechtvaardige en inclusieve erfgoedzorg.

3. Evidence-informed werken: betekenis en relevantie

Evidence-informed werken combineert drie soorten kennis:

- Wetenschappelijke inzichten
- Professionele praktijkervaring

- Kennis, waarden en perspectieven uit de gemeenschap

Deze aanpak is cruciaal voor erfgoedzorg, omdat erfgoed niet alleen feitelijk, maar ook sociaal en emotioneel geworteld is. Voor Chinees-Surinaams erfgoed betekent dit dat historische documenten pas betekenis krijgen wanneer ze worden verbonden met familieverhalen, migratiegeschiedenissen en culturele praktijken.

Jongerenafdeling Kong Ngie Tong Sang. Emancipatie van de Chinese gemeenschap in Surinaamse samenleving.

4. Hoe Snesi Roots evidence-informed werkt

4.1 Verbinding tussen archieven, wetenschap en gemeenschap

Het erfgoed is verspreid over Suriname, Nederland en China. Snesi Roots werkt transnationaal om bronnen, verhalen en archieven met elkaar te verbinden. Historische documenten worden aangevuld met mondelinge geschiedenissen.

4.2 Oral history als datadrager

Oral history is een kernmethode binnen Snesi Roots. De stichting werkt met zorgvuldig opgebouwde interviewprocessen waarin ruimte is voor intergenerationele overdracht, gevoeligheden en respectvolle documentatie.

4.3 Digitalisering en archivering volgens FAIR-principes

Snesi Roots ontwikkelt een duurzaam diaspora-archief dat vindbaar, toegankelijk, interoperabel en herbruikbaar is. Families worden actief betrokken bij beschrijving en contextualisering van hun materiaal.

4.4 Governance en kwaliteit

De organisatie werkt volgens de Governance Code Cultuur, Fair Practice Code, Diversiteit & Inclusieprincipes en richtlijnen volgens de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR) -richtlijnen. Dit borgt professionaliteit, transparantie en betrouwbaarheid.

Studeren in Nederland in het internaat en in het weekend bij een de Brabantse katholieke familie Mol, Oudenbosch, jaren '50.

5. Wat organisaties zoals CBG en andere partners moeten weten

5.1 Cultureel inzicht als randvoorwaarde

Zorg- en welzijnsorganisaties hebben cultureel-historisch inzicht nodig om effectief en inclusief te werken. Kennis van Chinees-Surinaams erfgoed helpt om misverstanden, blinde vlekken en culturele ruis te voorkomen.

5.2 Evidence-informed samenwerken

Datagedreven erfgoedzorg voorkomt stereotypering en zorgt voor interventies die aansluiten bij generaties, familiepatronen en culturele realiteiten.

5.3 Snesi Roots als kennispartner

Snesi Roots ondersteunt organisaties bij educatie, documentatie, onderzoek en communitybetrokkenheid.

Tijdlijn Chinezen in Suriname, copyright Snesi Roots

6. Aanbevelingen voor beleid en praktijk

1. Investeer in duurzame samenwerking met Snesi Roots.
2. Versterk erfgoedkennis binnen organisaties.
3. Werk volgens FARO-principes: participatie en gelijkwaardigheid.
4. Ondersteun digitalisering en archivering van familiecollecties.
5. Maak Chinees-Surinaamse geschiedenis onderdeel van educatie.
6. Respecteer emotional labour en zorgvuldige omgang met verhalen.

7. Conclusie

Chinees-Surinaams erfgoed verdient een structurele plek in het nationale bewustzijn. Door evidence-informed te werken – met respect voor wetenschap, praktijk en gemeenschap – legt Snesi Roots een stevig fundament voor duurzaam erfgoedbeheer en inclusieve beleidsontwikkeling. Organisaties die nu aansluiten, investeren in toekomstbestendige samenwerking en zichtbaar rechtvaardiger erfgoedzorg.

Chinees Nieuwjaar in het gebouw van de Chinese vereniging Kong Ngie Tong Sang, voor de grote brand, Paramaribo, Suriname op 2 januari jaren '60

Stichting Snesi Roots – Organisatieprofiel en Erfgoedvisie

1. Wie zijn wij als erfgoedgemeenschap of initiatief?

Wij zijn Stichting Snesi Roots, een in oprichting zijnde erfgoedorganisatie die zich richt op het veiligstellen, onderzoeken, documenteren en uitdragen van het Chinees-Surinaamse erfgoed. Onze stichting is geworteld in de gemeenschap zelf: families, nazaten van Chinese contractarbeiders, Chinese Surinamers en diasporagemeenschappen die hun erfgoed soms al generaties lang in stilte dragen.

Ons werk omvat onder meer:

- o het verzamelen en digitaliseren van familiearchieven, foto's en documenten;
- o oral history-interviews met oudere en jongere generaties;
- o onderzoek naar de migratiegeschiedenis; educatieve activiteiten; en
- o het zichtbaar maken van dit erfgoed via kunst-en cultuurprojecten.

Wij werken volledig volgens het FARO-gedachtegoed waarin participatie, mensgerichte erfgoedzorg en gelijkwaardigheid centraal staan.

2. Welk erfgoed staat voor ons centraal?

Ons erfgoed omvat meerdere lagen:

- Materieel erfgoed: foto's, documenten, brieven, objecten, handelsgeschiedenissen, grafplaatsen in China, Suriname en Nederland.
- Immaterieel erfgoed: Hakka-taalvarianten, rituelen, kooktradities, ondernemersethiek, familie verhalen en intergenerationele overdracht.
- Documentair erfgoed: immigratieregisters, scheepsrollen en plantagecontracten uit o.a. het Nationaal Archief.
- Sociaal-cultureel erfgoed: diaspora-ervaringen, identiteit, migratietrauma, stereotypering en verhalen van gemengde families en creolisering.
- Digitaal erfgoed: een toekomstig duurzaam diaspora-archief waarmee erfgoed toegankelijk en veilig wordt vastgelegd.

Chinees Surinaamse familie op vertrek naar de Verenigde Staten, zanderij jaren '60

3. Wie maken deel uit van onze erfgoedgemeenschap?

Onze erfgoedgemeenschap bestaat uit drie cirkels:

1. Primaire gemeenschap: nazaten van Chinese contractarbeiders; Surinaams-Chinese families; families die foto's, documenten of mondelinge verhalen bewaren.
2. Secundaire gemeenschap: bredere Surinaamse diaspora; Chinese gemeenschappen uit verschillende migratiegolven; gemengde Chinees-Surinaamse families.
3. Professionele gemeenschap: Nationaal Archief Nederland (NAN) & Suriname (NAS); musea; universiteiten; onderzoekers; lokale erfgoedorganisaties.

4. Wat zijn onze ambities en behoeften?

Onze ambities:

- o Het veiligstellen van Chinees-Surinaams erfgoed.
- o Een duurzaam digitaal diaspora-archief opbouwen.
- o Erfgoed structureel opnemen in onderwijs.
- o Uitgroeien tot een nationaal kenniscentrum.
- o Community-gestuurde erfgoedwerking versterken.
- o Publieke zichtbaarheid en erkenning vergroten met culturele projecten.

Onze behoeften:

- o Digitaliserings- en archiveringsondersteuning.
- o Training in oral history, metadata en participatieve erfgoedmethoden.
- o Partnerschappen met erfgoedinstellingen.
- o Structurele en projectmatige financiële ondersteuning.

5. Wat hebben wij nodig van overheid, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) of andere partners?

Wij vragen ondersteuning op drie niveaus:

1. Praktisch en technisch: begeleiding bij archivering, digitalisering en duurzame opslag; toegang tot digitale infrastructuren.
2. Financieel: projectsubsidies, startmiddelen, bijdragen voor educatie en communitybuilding.
3. Beleidsmatig: partnerschappen met RCE, NAN en musea; aansluiting op FARO-netwerken; ondersteuning bij participatieve erfgoedzorg.

6. Welke ervaringen en best practices willen wij delen?

Wij delen onder meer:

- o Deelname aan de theatervoorstelling Zo vertelde de Siksi juru, participatieproject theater de Regentes Den Haag, oktober tot en met november 2024 en februari 2025.
- o Deelname aan de documentaireserie Vaarwel Suriname, Omroep Max, november-december 2025
- o Oral-history methoden die ruimte maken voor emoties en intergenerationele overdracht.
- o Community-archiverings dagen waarbij families hun eigen erfgoed digitaliseren.
- o Een gelaagd erfgoedmodel dat materieel, immaterieel, documentair en sociaal erfgoed verbindt.
- o Een participatief governance-model waarin families mede bepalen hoe hun erfgoed wordt vastgelegd, geïnterpreteerd en gedeeld.

Opname Vaarwel Suriname, 29 oktober 2025, MAX op NPO 2

Namens het bestuur van Stichting Snesi Roots i.o.,

Bernice Tjien A Fat: voorzitter

Ria Chin-Kon-Sung: secretaris/penningmeester

Peter Sanches: algemeen bestuurslid